

Radicale vernieuwing langdurige ggz

Ondersteund door

Wetenswaardigheden #3: eerste kwartaal 2022

Geplaatst op 7 april 2022

Hierbij presenteren we graag de nieuwste versie van onze 'wetenswaardigheden'. Periodiek geven we via de wetenswaardigheden op een andere manier inzicht in waar zoal aan gewerkt wordt in de beweging Radicale vernieuwing langdurige ggz en waar dat zoal toe leidt. Een overzicht op hoofdpunten.

Via ons sociaal platform www.rvggz.nl kun je achtergrondinformatie vinden bij één of meer van onderstaande onderwerpen (en over onderwerpen die niet in deze wetenswaardigheden aan bod komen). Zoals via de [thema's](#), [deelnemerspagina's](#), de pagina '[over ons](#)' of via de zoekfunctie.

Deelnemers

Per 1 april mogen we een twaalfde deelnemer in ons netwerk welkom heten: Vincent van Gogh, onderdeel van Vigo. Daarnaast waren al aangesloten: Dimence in samenwerking met RIBW Overijssel, GGzE, GGZ Friesland, GGZ Noord-Holland-Noord, GGZ Rivierduinen, HVO-Querido, Kwintes, LEVANTOgroep, Mentrum onderdeel van Arkin, Parnassagroep en Reinier van Arkel.

Voor meer informatie over de deelnemende organisaties, zie deze pagina op ons sociaal platform: www.rvggz.nl/deelnemers.

De deelnemers vormen een divers landelijk netwerk. Waar zij in het land actief zijn verschilt: in steden en op het platteland, verspreid door Nederland. Ook de organisatie-grootte varieert: er doen kleine en grote organisaties mee. De achtergronden van mensen die zorg en ondersteuning krijgen verschillen per deelnemende organisatie. Van kinderen tot volwassenen en het gaat om ggz-organisaties, organisaties voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en combinaties daarvan. Deelnemers bieden ook forensische zorg en zorg aan mensen met verslavingsproblematiek.

Kernteam ontmoet elkaar om de maand over de koers

Het kernteam bestaat uit mensen uit deelnemende organisaties (GGZ Noord-Holland-Noord, HVO-Querido, Kwintes, Mentrum en Reinier van Arkel), mensen van landelijke partnerorganisaties de Nederlandse ggz, Phrenos, Trimbos en Valente, mensen van LOC Waardevolle zorg (naast partner ook ondersteuner van de beweging) en VWS-vertegenwoordigers. In deze kernteam-ontmoetingen wisselen we ervaringen uit van radicale vernieuwing in de praktijk. Op basis van die ervaringen en wensen uit de praktijk zetten deelnemers de koers voor de beweging verder uit. Onze missie is helder, maar het speelveld is breed. Door deze werkwijze wordt duidelijk hoe we elkaar binnen de beweging kunnen helpen, wat we als beweging kunnen doen om mensen in de praktijk te ondersteunen en versterken.

Themabijeenkomsten; voor kleine en grote stapjes richting de droom

Zinvolle daginvulling

Een [vraag](#) vanuit deelnemer MindUp (GGZ Friesland) over hoe anderen de beweging maken, van aanbodgestuurde naar vraaggerichte dagactiviteiten voor cliënten met langdurende psychische kwetsbaarheid, leidde tot veel betrokkenheid vanuit andere deelnemende organisaties en een levendige online ontmoeting op 7 maart 2022.

Vanuit zes organisaties (Arkin, GGzE, GGZ Noord-Holland-Noord, GGZ Rivierduinen, Kwintes, Parnassiagroep) werden ervaringen en uitdagingen gedeeld. Er was veel herkenning, gedeelde wensen, vragen en uitdagingen werden besproken. Iedereen verwoordde de wens om beter aan te sluiten bij wat van belang is voor de mensen die zorg en begeleiding ontvangen. Daarbij speelden verschillende onderliggende vragen en uitdagingen. Zoals: hoe herken je waar iemand betekenis of energie uit kan halen, ook als iemand zelf op dat moment niet weet wat hij wil? En hoe ga ermee om als iemand eigenlijk even liever niks wil? En hoe ga je om met het feit dat voor elk mens in verschillende fasen van zijn leven of herstelproces andere dingen van betekenis kunnen zijn; hoe zorg je dat je aansluit bij een plan of afspraken die met andere zorgverleners zijn gemaakt, zo dat je aan kunt sluiten bij eventuele verdere behandeling of begeleiding? Hoe betrek en benut je naasten en het netwerk van voorzieningen en activiteiten in de buurt buiten je eigen organisatie? Zitten schotten in financiering en tussen aanbieders/afdelingen een samenhangend aanbod in de weg en hoe ga je daar dan mee om?

Deelnemers vonden het een zeer waardevolle ontmoeting. Deelnemers willen elkaar graag vaker ontmoeten en bij elkaar op werkbezoek – een eerste werkbezoek wordt georganiseerd. Om tot verdieping te komen gaan we kiezen op welke sub-thema's we de komende tijd ontmoeting gaan organiseren.

Ontmoeting rondom vernieuwingspilot LEVANTOgroep

Eerder berichtten we via onze media over de pilot ['Radicale vernieuwing langdurige ggz in Maastricht'](#). Er is nu interesse vanuit de vernieuwers Dimence/RIBW Overijssel, GGZ Friesland en GGZ Rivierduinen in uitwisseling rondom (uitgangspunten van) deze pilot. Deze organiseren we binnenkort.

Maatschappelijk draagvlak

Kwintes bereidt in het kader van Radicale vernieuwing langdurige ggz een bijeenkomst voor, vanuit de vraag hoe ze het maatschappelijk draagvlak voor mensen met langdurige psychische problemen kunnen vergroten. Als sector (beschermd wonen, maatschappelijke opvang, ggz) kunnen we een belangrijke bijdrage leveren aan sociale inclusie van mensen. Hoe kunnen we meer kansen en begrip realiseren? Ook bij financiers? Het idee is geopperd om dit te doen op basis van vragen waar betrokkenen in de praktijk tegenaan lopen. Deze bijeenkomst wordt voorbereid door Kwintes samen met LOC (ondersteuner van de beweging Radicale vernieuwing langdurige ggz), heel praktisch op een toegankelijke locatie middenin een wijk in Amersfoort.

We willen daar de tijd en ruimte geven aan ontmoeting tussen burgers met en zonder ggz-achtergrond, samen met diverse organisaties in de wijk. En aan concrete voorbeelden die er zijn om te ontmoeten en plannen te maken hoe hier verder mee aan de slag gegaan kan worden – vanuit [uitgangspunten en visie](#) van de beweging Radicale vernieuwing.

Domeinoverstijgende inzet

Regelmatig horen we dat schotten in financiering (Wmo, Wlz, Zvw) en regelgeving ervoor zorgen dat mensen met langdurige ggz-problemen niet de ondersteuning kunnen krijgen op het moment en op de manier die het beste past bij wat zij nodig hebben. Dat indicaties eerder in de weg zitten, dan dat ze zorgen dat iemand de juiste zorg krijgt. We gaan daarom verkennen of er bij de deelnemers van Radicale vernieuwing mensen zijn die in hun regio het lef hebben om te doen wat nodig is om voorbij deze obstakels te komen en domeinoverstijgende inzet te realiseren voor cliënten om wie het gaat. Het ministerie van VWS en Valente zijn nieuwsgierig wat hier precies gaande is en willen ook verhelderen waar men in de praktijk tegenaan loopt.

Oproep aan deelnemers Radicale vernieuwing

Heb jij ook een vraag vanuit de praktijk? Een idee waarvoor je de kennis, kunde of andere krachten in de beweging bij kunt gebruiken? Deel deze met ons (via rvggz@loc.nl of 030 207 4067 of direct met het hele netwerk via rvggz.nl/praat-mee of door ons op sociale media te taggen), we helpen graag om te mogelijkheden te verkennen. En bijvoorbeeld een gesprek te organiseren met andere deelnemers en partners (IGJ, NZa, VWS, zorgkantoren) en zo nodig andere relevante partijen om samen te leren in de beweging van regels naar relaties!

Bijeenkomst kernteam – partners IGJ, NZa en zorgkantoren

Op 1 februari was er weer een (online) bijeenkomst van het kernteam met de partners van de IGJ, NZa en zorgkantoren. Deze ontmoeting spraken we over het kwaliteitskader, over een groep cliënten met ernstige

bepkeringen en/of ernstig problematisch gedrag, vaak ook in combinatie met verslavingsproblematiek, die nu vaak tussen wal en schip valt omdat er geen geschikte plekken zijn waar deze mensen kunnen wonen. Ook deelden we de casus van LEVANTOgroep, waar we eerder in deze wetenswaardigheden al over schreven.

[Zie hier](#) het verslag van een eerdere bijeenkomst van het kernteam met deze partners met korte video's. Het geeft een impressie van de dynamiek van deze ontmoetingen – die we periodiek organiseren.

Veel bezieling in de ontmoeting tussen coördinatoren

Misschien was het niet geheel toevallig dat de coördinatoren van de deelnemende organisaties elkaar juist op Valentijnsdag, 14 februari ontmoetten. Er vond namelijk een levendige en zeer betrokken uitwisseling plaats, over ieders drijfveren om aan vernieuwing in de ggz te werken en om deel te nemen aan de beweging Radicale vernieuwing. Ook wisselden de coördinatoren uit hoe ze hun rol pakken in hun eigen organisatie en hoe je om kunt gaan met de weerbarstigheid die zij in hun praktijk tegenkomen bij het werken aan de veranderingen.

Drijfveren; daadwerkelijk zien en horen van mensen in de meest complexe situaties

Gedeelde drijfveren zijn bijvoorbeeld dat de coördinatoren zien dat er veel meer aandacht nodig is voor de mensen die met ernstige langdurige ggz problematiek te maken hebben. Voor hen is het in onze samenleving nu vaak moeilijk om op een zinvolle en veilige manier te kunnen leven. Voor deze groep is te lang te weinig aandacht geweest – in het publieke debat, bij beleidsmakers en in de zorg. En ook de gemiddelde Nederlander kent deze mensen eigenlijk niet. Veel coördinatoren delen ook de ambitie om echt daadwerkelijk open te staan voor de wensen en mogelijkheden van deze mensen, die nog te vaak niet gehoord of gezien worden.

Zorgen en dilemma's; een stabiele woonomgeving is nu niet te organiseren

Ook worden zorgen en dilemma's gedeeld dat er mensen zijn die opgenomen zijn in een kliniek, voor wie het niet mogelijk is om vervolgens te verhuizen naar een beschermd wonenplek. Ook niet met intensieve samenwerking met de woonvoorziening, met 24 uren zorg. Het gaat om een hele kleine groep mensen waarmee de coördinatoren werken. Waarvan de coördinatoren aangeven dat ze het ook voor hen mogelijk willen maken dat behoeften en mogelijkheden van de cliënt en zijn naasten bepalend kunnen zijn voor welke vorm van wonen en zorg zij krijgen. In plaats van dat dat bepaalt wordt door hoe dat nu in het systeem georganiseerd is.

De rol van coördinator Radicale vernieuwing

De rol van coördinatoren is niet vast omschreven en iedereen vult hem anders in. Een belangrijke rol is om te verbinden. Het gaat dan om verschillende dingen, zowel in de eigen organisatie als in en vanuit de vernieuwingsbeweging. Een voorbeeld is het verbinden van hele praktische maar wezenlijke vragen of mooie ervaringen met vernieuwen vanuit ervaringsdeskundigen of begeleiders in de praktijk met het vernieuwingsnetwerk. Andere deelnemers hebben mogelijk al inspirerende oplossingen gevonden, of zijn

ook actief met dat onderwerp en kunnen elkaar zo verder helpen.

De coördinatoren ervaren de deelname aan Radicale vernieuwing ook als kans om de dilemma's die spelen breder te delen en om de moed op te (blijven) brengen zich hiervoor hard te blijven maken. In de eigen organisatie en in het land, met landelijke organisaties, financiers en het ministerie. Door Radicale vernieuwing voelen de coördinatoren zich hierin gesterkt.

Maak in [dit artikel](#) kennis met één van de coördinatoren Radicale vernieuwing: Monique Menger van GGZ Friesland. Waar hoopt zij dat de vernieuwing zoal toe leidt en waar plukt ze al vruchten van deelname aan het netwerk?

Ook in landelijke beweging meer optrekken met mensen die ggz-zorg ontvangen/ontvingen en hun naasten

Bij de Radicale vernieuwingsbeweging van regels naar relaties hoort ook dat we graag gelijkwaardig in contact zijn en samen optrekken met de verschillende betrokkenen, en dat we hun heel eigen perspectieven de ruimte geven.

In de praktijk merken we dat we bij de opstart van de beweging nog vaak met de zorgverleners en beleidsmakers van deelnemende organisaties werken aan de vernieuwing die nodig is. En nog niet zo veel met mensen die zorg ontvangen of ontvingen of hun naasten, als we willen en nodig is (willen we wat voor hen belangrijk is steeds het uitgangspunt kunnen laten zijn). We zijn er dan ook van overtuigd dat het van grote waarde is om te verkennen hoe we ook in activiteiten van de landelijke beweging meer met cliënten, ervaringsdeskundigen en naasten kunnen samenwerken. (Naast dat dit het uitgangspunt is voor de deelnemende ggz-organisaties in ieders lokale zorgpraktijk.)

Daarom organiseren we nu graag een ontmoeting binnen de beweging, waarin we actief mensen uitnodigen die zich in de deelnemende organisaties inzetten om het cliënten en naastenperspectief te versterken. Om met hen samen te verkennen waar mogelijkheden zijn om samen op te trekken in de vernieuwingsbeweging! Hier wordt op dit moment aan gewerkt.

Ontmoeting communicatie-adviseurs ter versterking vernieuwing

In de beweging zien we mogelijkheden om elkaar te versterken via communicatie en samen op te trekken. Op verschillende momenten waren er al inspirerende contacten over mogelijkheden en behoeften hieromtrent. Zoals in het contact dat Douwe Dronkert, onze communicatie-generator, had met de communicatie-adviseur van Reinier van Arkel. Zij heeft de wens om meer samen op te trekken, te leren van elkaar, elkaar te inspireren en om de vernieuwing ook landelijk meer zichtbaar te maken.

De gedachte achter onze communicatie is ook dat het mooi is als we zoveel mogelijk als netwerk/beweging communiceren. We brengen dan ook graag communicatoren/marketing-adviseurs van deelnemende organisaties bij elkaar om te zien hoe we door samen op te trekken meer impact kunnen maken met de vernieuwing: in de eigen organisatie(s), tussen organisaties en breder – in de sector/samenleving. Ook toen

we dit tijdens de kennismaking met coördinatoren bespraken, bleek hier breder enthousiasme voor. Een uitnodiging en meer informatie volgt – ook via onze media.

Actie-onderzoek loopt – nieuwe aanvraag is goedgekeurd door ZonMw!

Kenniscentrum Phrenos, Trimbos-instituut en ggz-organisaties in de beweging Radicale vernieuwing deden in 2021 een eerste actie-onderzoek naar Radicale vernieuwing langdurige ggz. Ze ontwikkelden een reflectie instrument om in de praktijk van de vernieuwing te leren en reflecteren op het proces. Een nieuwe subsidie-aanvraag is recent ook goedgekeurd door [ZonMw](#). 15 februari was de aftrapbijeenkomst voor het actie-onderzoek dat van 2022 tot 2024 verricht wordt.

Meer informatie volgt. In deze [presentatie](#) op LinkedIn vast een inkijkje in wat het actie-onderzoek in 2021 zoal heeft opgeleverd.

Werkbezoeken VWS

In januari zijn alle deelnemers gewezen op de mogelijkheid om het ministerie van VWS uit te nodigen voor een werkbezoek bij de organisatie.

Afgelopen jaar hebben Carola van den Brink (VWS teamcoördinator langdurige ggz) en Manon Koster (VWS beleidsmedewerker) een werkbezoek gebracht bij GGZ Noord-Holland-Noord. De aanleiding was een gesprek tijdens één van de online bijeenkomsten van Radicale vernieuwing langdurige ggz.

Zowel voor VWS als voor de deelnemende organisatie was dit bezoek erg waardevol. Voor Shuna Vanner, coördinator van GGZ Noord-Holland-Noord was het werkbezoek erg helpend: “Het was de uitwisseling over en verbinding van thema’s die ons allemaal bezig houden: scheiden van wonen en zorg, herstel, gezamenlijke besluitvorming, het nemen van risico’s om kansen te creëren, het verminderen van de regeldruk en de samenwerking met andere domeinen. Dit scheidt begrip voor elkaar, zo leer je elkaars praktijk en taal kennen en begrijpen.”

Voor Carola van den Brink en Manon Koster van VWS was het boeiend om verhalen te horen over de verschillende vormen van langdurige zorg (wonen, dagbesteding, behandeling, en dergelijke) die van belang kunnen zijn voor een cliënt. Manon Koster: “Het is voor ons (zo met deze nieuwe doelgroep voor ons als team) heel fijn om op de werkvloer te kunnen zien en horen wat voor cliënten er nu zijn overgekomen naar de Wet langdurige zorg. Wat betekent dat voor hen en wat betekent dat voor medewerkers, zowel in positieve zin als in knelpunten. Dit helpt ons enorm bij ons dagelijks werk.”

Het team ggz Wet langdurige zorg van VWS wil in de komende maanden graag ook een werkbezoek brengen aan andere deelnemende organisaties in de beweging Radicale vernieuwing langdurige ggz. Fysiek of digitaal. Dit voorjaar staan werkbezoeken bij Kwintes en bij Mentrum op het programma.

Zou jij ook VWS willen uitnodigen voor een werkbezoek bij jouw organisatie? En willen uitwisselen wat er bij jullie speelt, wat er goed gaat en waar de dilemma's of knelpunten zitten? Je kan contact opnemen met rvggz@loc.nl.

Kennismaking met minister Helder

Op 23 maart waren we bij minister Conny Helder om haar kennis te laten maken met de droom van de Radicale vernieuwingsbewegingen en met initiatiefnemer en ondersteuner daarvan: LOC Waardevolle zorg. Vanuit Radicale vernieuwing langdurige ggz sprak Martijn Fuldner, persoonlijk begeleider met ervaringsdeskundigheid bij het respijthuis van vernieuwer [HVO-Querido](#). Zijn verslag lees je [hier op de site van HVO-Querido](#).

Ter voorbereiding stelden we daarbij een vraag aan de mensen die in de praktijk de vernieuwingsbewegingen vormen (naast de beweging in de ggz was ook de beweging in de zorg in het verpleeghuis en thuis vertegenwoordigd): Wat zou jij de minister van VWS mee willen geven in deze kennismaking, vanuit jullie deelname aan Radicale vernieuwing? We ontvingen vele reacties, die vind je [hier](#).

Een blog dat de coördinatoren van de Radicale vernieuwingsbewegingen samen schreven over de kennismaking, lees je [hier op ons sociaal platform](#).

Marie-Antoinette Bäckes adviseur, Carlijn van Aalst coördinator

Na ruim vijf jaar met hart en ziel gewerkt te hebben aan de radicale vernieuwingsdroom heeft Marie-Antoinette Bäckes het coördinatorschap voor de beweging Radicale vernieuwing langdurige ggz overgedragen aan [Carlijn van Aalst](#). Marie-Antoinette blijft na haar pensionering als adviseur verbonden aan de beweging. [In dit artikel](#) blikt ze terug en vooruit.

Communicatie-activiteiten

Noemenswaardig in aanvulling op bovenstaande activiteiten:

- [Interview](#) ervaringsdeskundige Gisèle Vranckx (GGZ Noord-Holland-Noord): 'Zonder eigen regie herstel je niet'
- Pleidooi voor een nieuwe psychiatrie van samenwerking – [gesprek](#) met Jim van Os en Myrthe van Spronsen
- [Oproep](#) coördinator Radicale vernieuwing langdurige ggz Carlijn van Aalst: "Een gezicht geven aan mensen die langdurig ggz-zorg ontvangen"
- [Reacties](#) op oproep psycholoog op ons platform. Hoe kun je het zorgsysteem helpen om behandelingen die niet uitgaan van diagnoses/'ziekteblik' en waar cliënten tevreden over zijn maar die niet vergoed worden, breder toegankelijk te maken?
- [Interview](#) over boek ervaringsdeskundige (24): Van autisme tot border-line, maar nooit écht gezien
- [Document en video-toelichting](#): Pilot Radicale vernieuwing – Maximale regie cliënten bij nieuwe

locatie Maastricht

- [‘Zou automatis-me moeten zijn om cliënten vanaf begin te bet-rek-ken’](#) – interview cliëntenraad een van de deelnemers
- [Nieuwe over-zichtspub-licatie Radicale ver-nieuwing zorg: inspiratie voor de ggz](#)

Misschien heb je de serie ‘Kennismaken met’ via onze media al voorbij zien komen. In de serie komen actieve en betrokken mensen in de beweging aan het woord. Inmiddels zijn er twee nieuwe afleveringen geweest, van Hans Kroon (trimbos Instituut) en van Anna Stienstra. Ze delen wat hen drijft om zich in te zetten voor de vernieuwingsbeweging, over hoe zij de toekomst van de ggz voor zich zien, welke potentie zij zien in de beweging Radicale vernieuwing langdurige ggz en welke rol zij kunnen spelen. Het beluisteren en delen waard!

- [Hans Kroon](#)
- [Anna Stienstra](#)

Nieuwsbrief & sociale media

De [eerste nieuwsbrieven](#) zijn intussen verschenen.

Aanmelden voor de nieuwsbrief kan [hier](#).

Je kunt ons ook volgen via de sociale media: [LinkedIn](#), [Twitter](#), [Facebook](#), [Instagram](#).

Meer weten

Op [www.rvggz.nl](#) kun je allerlei achtergrondinformatie vinden bij een of meer van bovenstaande onderwerpen. Via de thema's, deelnemerspagina's, of trefwoorden bij berichten. Of via de zoekfunctie.

Via onze [Praat mee-pagina](#) kun je ons netwerk ook online benutten:

- delen wat je al doet om tot verandering te komen
- laten weten wat daar belangrijk voor is
- ideeën plaatsen hoe dat meer effect kan krijgen via onze landelijke vernieuwingsbeweging
- een vraag stellen

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Opstart vernieuwings-beweging](#)

Trefwoorden: [cliënten](#), [communicatie](#), [coördinatoren radicale vernieuwing](#), [de nederlandse ggz](#), [dimence](#), [ervaringdeskundigheid](#), [ervaringskennis](#), [gemeenten](#), [GGZ Friesland/Mind-up](#), [ggz noord-holland noord](#), [ggz rivierduinen](#), [ggze](#), [hvo-querido](#), [inspectie](#), [kenniscentrum phrenos](#), [kernteam](#), [kwintes](#), [levantogroep](#), [loc waardevolle zorg](#), [mentrum \(arkin\)](#), [minister](#), [naasten](#), [nza](#), [parnassiagroep](#), [reinier van arkel](#), [ribw overijssel](#), [trimbos-instituut](#), [valente](#), [van regels naar relaties](#), [vws-ministerie](#), [waardevol leven](#), [wetenswaardigheden](#)

, [wijk](#), [wonen](#), [zinnvolle daginvulling](#), [zorgkantoren](#)